

Engelse fabrikanten van inhoudsmaten

L.A. Uit den Boogaard

Tinnen inhoudsmaten

Nu maten de laatste tijd zoveel in de belangstelling staan, is het toch gewenst ook eens over onze grenzen te kijken. Engelse maten zijn er dan ook in vele soorten en modellen: hout, tin, brons, koper en zelfs van keramiek, vanzelf komt ook blik voor.

Tientallen jaren zijn de tinnen maten met of zonder koperen rand in gebruik geweest bij de Engelse „pubs”, waarbij ze dan ook nog zijn voorzien van de ingegraveerde naam van de pub en tevens met de naam van de eigenaar. The Glove, The Warrior, Fox & Hounds zijn toch zeker namen die een verzamelaar zullen aanspreken. Ik ben u tevens enkele goede tinmerken verschuldigd en dat zijn: James Yates (later overgenomen door Gaskell & Chambers) en Loftus. Verdere kenmerken van goede tinnen maten zijn de ingeperste Roos en Kroon.

Het IJkwezen had hier vanzelf een vinger in de pap zodat de maten zijn voorzien van de initialen van de regerende koning of koningin, met als voorbeelden: VR (Victoria), GR (George) (waarbij altijd de twijfel overblijft welke George), ER (Edward) of E II R (de thans regerende Queen Elisabeth). De series bestaan meestal uit 6 stuks en wel $\frac{1}{4}$ Gill, $\frac{1}{2}$ Gill, 1 Gill, $\frac{1}{2}$ Pint, 1 Pint, 1 Quart en dan houdt het meestal op als u verzamelaar bent. Grotere maten zijn zeer zeldzaam en dan ook kostbaar. De merken zijn meestal voorzien van een nummer dat verwijst naar de stad waar werd geijkt. Lijsten hiervan zijn gemakkelijk te vinden.

Houten inhoudsmaat

Houten maten voor droge stoffen worden meestal (vooral de kleinere) uit één stuk hout vervaardigd, met of zonder koperen rand. Deze houten maten zijn voorzien van een dikwijls heel mooi ingebrand merk.

Bronzen maten, met als voornaamste fabrikant Avery, worden meestal als standaarden gemaakt en ook zo op de maat aangeduid.

Er bestaan natuurlijk ook maten die uit blik en ander plaatmateriaal zijn vervaardigd, waarbij zelfs zeer geraffineerde imitaties van tin worden gevonden. Vaak zijn deze maten aan de onderzijde voorzien van de complete naam en het adres van de maker met veelal de plaats Sheffield. Dit was het centrum waar deze maten vandaan kwamen en in Engeland noemt men dit „Britannia Metal”. Mag ik een paar merken noemen: Bush & Perkins, Samuel Duncomber.

Groep Engelse inhoudsmaten (collectie Uit den Boogaard)

Bronzen standaard inhoudsmaten

U zult in het blad *Equilibrium* nimmer een artikel vinden over maten. Niet alleen omdat ze minder in de belangstelling staan, maar zoals een Engelsman mij karakteristiek zei: „They don't move” en in onze taal: maten bewegen niet zoals weegschalen.

Een bijzonder goed boek, dat de maten van geheel Europa en zelfs van Amerika kort behandelt, is uitgegeven door Phaidon Press – Oxford met copyright Elsevier S.A. in Lausanne – Zwitserland. De bekendste schrijvers van boeken over tinnen maten (en dan wel zeer uitgebreid) zijn Christopher A. Peal en Cotterell.

Wie schrijft nu eens een artikel over Duitse maten?

Hoe ziet de toekomst er voor u uit bij het verzamelen?

L.A. Uit den Boogaard

De kranten staan vol met artikelen over het jaar 1992, maar hoe staat de verzamelaar hier eigenlijk tegenover? Blijft u kleinschalig denken en blijft u zich altijd beperken tot het eigen landje? Zit het er niet in dat u binnenkort hierop uitgekeken raakt en dat u toch wel eens wat verder wilt kijken dan uw neus lang is? Deze gedachten zijn bij mij opgekomen doordat onze vereniging toch zoveel buitenlandse contacten heeft opgebouwd; maar het is een heel klein kringetje dat van een werkelijke interesse voor het buitenland laat blijken en er ook nog naar toegaat.

Spaart u postweegschalen, dan bent u in Nederland al gauw uitgepraat, want er is eigenlijk nooit een echt Nederlandse fabriek van deze soort geweest. U stoot al direct op Duits, Frans of Engels fabrikaat. Denk maar aan „Maul” uit Duitsland of „Salter's” uit Engeland. Huishoudweegschalen zijn bovendien van hetzelfde laken een pak; een groot gebied is en blijft Duitsland. Analytische balansen zijn hoofdzakelijk van Duits fabrikaat.

Mijn persoonlijke mening (en ik hoor graag commentaar van andere zijde) is, dat als u alleen uw aandacht op Nederland blijft richten u onherroepelijk een punt zult bereiken waarop u moeilijk verder kunt komen; tenzij ten koste van grote bedragen. Het noodlottige gevolg zal zijn dat uw aandacht en verder ook uw interesse voor het verzamelen verslapt. Misschien bent u dan van plan u op een heel ander plan te begeven, want een ras-verzamelaar komt heel gemakkelijk tot iets anders. U gaat dan voor onze vereniging verloren en dat is toch niet onze bedoeling. Kijkt u toch eens buiten onze grenzen. Hebt u wel eens de gewichten gezien van Denemarken, Zweden, Portugal, Oostenrijk of Spanje? Er gaat een nieuwe wereld voor u open en u kunt altijd blijven specialiseren. Belangrijk is dat u dit, als beginnend verzamelaar van een nieuw gebied, altijd weinig kost.

Denkt u er eens over na? Onze bibliotheek kan u vele gegevens verschaffen.

